

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ajoneuvolain 16 ja 64 a §:n muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ajoneuvolain 16 ja 64 a §:n muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 185/2018 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- osastopäällikkö, ylijohtaja Olli-Pekka Rantala, liikenne- ja viestintäministeriö
- johtava asiantuntija Erik Asplund, liikenne- ja viestintäministeriö
- erityisasiantuntija Aino Still, liikenne- ja viestintäministeriö
- ympäristöneuvos Markus Tarasti, ympäristöministeriö
- lakimies Miikka Heikkinen, Liikenteen turvallisuusvirasto (Trafi)
- liiketoimintajohtaja Rami Korhonen, Lapland Safaris Oy
- juristi, varatuomari Petri Keskitalo, Lex Barents Oy
- lakimies Kai Massa, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Poliisihallitus
- Polaris Finland Oy
- Suomen Moottoriliitto ry
- Teknisen Kaupan Liitto ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ajoneuvolakia, ajokorttilakia, maastoliikennelakia ja tieliikennelakia.

Esityksen tarkoituksena on mahdollistaa nykyistä suurempien moottorikelkkojen käyttö tarkoitukseen soveltuvilla ja siihen erikseen osoitetuilla moottorikelkkailureiteillä.

Valiokunnan mietintö LiVM 31/2018 vp

Ajoneuvolain moottorikelkan määritelmää muutettaisiin siten, että määritelmään lisättäisiin raskas moottorikelkka, jollaiseksi katsottaisiin tietyt suuremmat, nykyisin moottorireeksi katsottavat maastoajoneuvot. Raskaalla moottorikelkalla saisi maastoliikennelain mukaan ajaa tarkoitukseen soveltuvalla moottorikelkkailureitillä. Lisäksi esityksellä täsmennettäisiin maastoliikennelain moottorikäyttöisen ajoneuvon määritelmää vastaamaan ajoneuvolain moottorikäyttöisen ajoneuvon määritelmää. Esityksen mukaan raskas moottorikelkka kuuluisi ajokorttiluokkaan T. Tie liikennelain maastoajoneuvon käyttöä koskevia säännöksiä muutettaisiin huomioimalla raskaiden moottorikelkkojen käyttö.

Lait ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2019.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Esityksen tarkoituksena on mahdollistaa nykyistä raskaampien ja suurikokoisempien moottorikelkkojen käyttö niiden käyttöön soveltuvilla ja niille erikseen osoitetuilla moottorikelkkareiteillä. Jo nykyisin vastaavankaltaisilla ajoneuvoilla on sallittua ajaa maastossa ilman ajokorttivaatimuksia. Esityksen mukaan moottorikelkkareiteillä vaadittaisiin raskaiden moottorikelkkojen käytössä T-luokan ajo-oikeus, ja reiteillä käytettävät ajoneuvot tulee esityksen mukaan myös rekisteröidä.

Kelkkojen korkean hinnan vuoksi on arvioitu, että raskaita moottorikelkkoja tulisi lähinnä ammattikäyttöön. Suurempien kelkkojen käyttö voi luoda uudenlaisia mahdollisuuksia erityisesti matkailuyrityksille paremman ihmisten kuljetuskapasiteetin vuoksi, mikä voi vähentää kokemattomien kuljettajien oman ajamisen tarvetta esimerkiksi luontomatkailussa.

Valiokunta korostaa turvallisuuden keskeistä merkitystä raskaampien moottorikelkkojen käytössä. Esityksen mukaan moottorikelkkareitin pitäjä huolehtii reitin soveltuvuuden arvioinnista ja raskaiden kelkkojen käytön sallimista koskevien lisäkilpien asettamisesta. Reitin pitäjän tulee arvioida muun muassa reitin leveyteen, mutkaisuuteen, näkyvyyteen, nousujen jyrkkyyteen, liikennemääriin ja mahdollisiin vesistöjen ylityksiin liittyvät näkökohdat ja päättää arvioinnin pohjalta, voidaanko raskaiden moottorikelkkojen käyttö sallia kyseisellä reitillä. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että reitinpitäjän tehtävänä on asettaa maastoliikennelain (1710/1995) mukaan reitin varrelle myös reitin kulkua ja liikennettä olennaisesti vaarantavia paikkoja koskevat sekä muut tarpeelliset liikennemerkkit. Reitin pitäjä voi siten jo voimassa olevan lain mukaan asettaa rajoituksia kelkkojen painolle tai koolle, joko koko reitille tai jollekin tietylle reitin osuudelle. Valiokunta painottaa, että reitin pitäjän tulee tarkkaan arvioida, onko kyseisellä reitillä turvallista liikennöidä raskaammilla ja leveämmillä moottorikelkoilla, jotta ei synny riskiä esimerkiksi kohtaamisonnettomuuksille tai ongelmia reitin rakenteiden kestävyyskannalta. Valiokunta painottaa reittien soveltuvuuden arvioinnissa myös maanomistajan oikeuksien huomioon ottamista.

Valiokunta pitää hyvänä, että saadun selvityksen mukaan raskaille moottorikelkoille ollaan säätämässä asetus- ja määräystasolla enimmäisleveyttä, äänimerkinantolaitetta ja valaisimia koskevat vaatimukset.

Valiokunnan mietintö LiVM 31/2018 vp

Asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille näkemyksiä ehdotetun sääntelyn EU-sääntelyn vastaisuudesta. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan liikenne- ja viestintäministeriö on käynyt asiasta keskusteluja Euroopan unionin komission kanssa. Näiden keskustelujen sisällöstä saadun selvityksen pohjalta valiokunta on lisännyt 3. lakiehdotuksen siirtymäsäännökseen reitin pitäjille velvoitteen ilmoittaa valvontaviranomaiselle viimeistään 31.12.2021, onko sen ylläpitämän moottorikelkkailureitin soveltuvuus raskaille moottorikelkoille arvioitu ja onko kyseisellä moottorikelkkailureitillä sallittua käyttää raskaita moottorikelkkoja.

Valiokunta katsoo, että reittien soveltuvuuden arviointia tulee seurata tiiviisti jatkossa. Valiokunta ehdottaa asiasta eduskunnan hyväksyttäväksi lausuman (*Valiokunnan lausumaehdotus*), jonka mukaan eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa moottorikelkkailureittien avaamista raskaille moottorikelkoille ja laatii reitinpitäjille ohjeet reitin soveltuvuuden arvioimiseksi raskaille moottorikelkoille. Valtioneuvoston tulee toimittaa liikenne- ja viestintävaliokunnalle ja ympäristövaliokunnalle selvitys moottorikelkkailureittien avaamisesta raskaille moottorikelkoille viimeistään toukokuun loppuun 2022 mennessä.

Valiokunta pitää tärkeänä, että sääntelyn toimivuutta ja vaikutuksia erityisesti liikenneturvallisuuden ja ympäristönäkökohtien kannalta seurataan muutoinkin tarkoin jatkossa.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

3. lakiehdotus

Voimaantulosäännös. Valiokunta on lisännyt 3. lakiehdotuksen siirtymäsäännökseen reitin pitäjille velvoitteen ilmoittaa valvontaviranomaiselle viimeistään 31.12.2021, onko sen ylläpitämän moottorikelkkailureitin soveltuvuus raskaille moottorikelkoille arvioitu ja onko kyseisellä moottorikelkkailureitillä sallittua käyttää raskaita moottorikelkkoja.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Liikenne- ja viestintävaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 185/2018 vp sisältyvät 1, 2. ja 4. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 185/2018 vp sisältyvän 3. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Eduskunta hyväksyy yhden lausuman. (Valiokunnan lausumaehdotus)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

ajoneuvolain 16 § ja 64 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvolain (1090/2002) 16 §:n 2 momentti ja 64 a §:n 1 kohta, sellaisena kuin niistä on 64 a §:n 1 kohta laissa 1609/2015 seuraavasti:

16 §

Maastoajoneuvo

Moottorireki on jalaksin tai teloin varustettu maastoajoneuvo. *Moottorikelkka* on telavetoinen moottorireki, jossa on kuljettajan lisäksi tilaa enintään kahdelle henkilölle ja jonka omamassa on enintään 0,5 tonnia. *Raskas moottorikelkka* on telavetoinen moottorireki, jossa on kuljettajan lisäksi tilaa enintään neljälle henkilölle ja jonka omamassa on suurempi kuin 0,5 tonnia ja enintään 0,8 tonnia.

64 a §

Poikkeukset rekisteröintivelvollisuudesta

Edellä 8 §:ssä tarkoitettu rekisteröintivelvollisuus ja 64 §:ssä tarkoitettu ilmoitusvelvollisuus eivät koske:

1) muuta maastoajoneuvoa kuin moottorikelkkaa tai moottorikelkkailureitillä käytettävää raskasta moottorikelkkaa;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

ajokorttilain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajokorttilain (386/2011) 4 §:n 1 momentin 7 kohta, sellaisena kuin se on laissa 387/2018, seuraavasti:

4 §

Ajokorttiluokat

Ryhmän 1 ajokorttiluokat ovat:

7) T, johon 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja traktoreita lukuun ottamatta kuuluvat traktorit, joiden suurin rakenteellinen nopeus on enintään 60 kilometriä tunnissa, moottorityökoneet, moottorikelkat ja raskaat moottorikelkat niihin kytkettyine hinattavine ajoneuvoineen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

maastoliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maastoliikennelain (1710/1995) 3 §:n 1 kohta, 13 §:n 1 momentti, 17 §:n 3 momentti ja 24 § seuraavasti:

Valiokunnan mietintö LiVM 31/2018 vp

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) moottorikäyttöisellä ajoneuvolla ajoneuvolain (1090/2002) 3 §:n 2 kohdassa tarkoitettua ajoneuvoa; ja

13 §

Moottorikelkkailureitti

Tässä laissa säädetyllä tavalla voidaan perustaa yleinen oikeus ajaa moottorikelkalla maastosta merkitsemällä erotetulla reitillä (*moottorikelkkailureitti*) lumipeitteen aikaan. Ajoneuvolain 16 §:n 2 momentissa tarkoitettua raskaalla moottorikelkalla saa ajaa tarkoitukseen soveltuvalla moottorikelkkailureitillä. Arvion moottorikelkkailureitin soveltuvuudesta raskaalla moottorikelkalla ajamiseen tekee 14 §:ssä tarkoitettu reitinpitäjä. Oikeus raskaalla moottorikelkalla ajamiseen moottorikelkkailureitillä osoitetaan moottorikelkkailureitti liikennemerkkiin asetettavalla lisäkilvellä.

17 §

Reittitoimitus

Muuhun menettelyyn reittitoimituksessa, muutoksenhakuun toimituksessa annettuun päätökseen tai suoritettuun toimenpiteeseen sekä kiinteistörekisteriin merkitsemiseen sovelletaan, mitä niistä säädetään yksityistietoimituksen osalta yksityistielaisissa (560/2018), jollei tämän lain säännöksistä muuta johdu.

24 §

Ajaminen metsätiellä

Moottorikelkalla ja raskaalla moottorikelkalla saa ajaa metsätiellä lumipeitteen aikana, jos tien pitäjä on sulkenut tien muiden moottorikäyttöisten ajoneuvojen liikenteeltä.

Metsätien sulkemisesta avustettavalla tiellä säädetään yksityistielain 85 §:ssä.

Suljetulle metsätielle voidaan perustaa moottorikelkkailureitti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Moottorikelkkailureitin pitäjän tulee ilmoittaa valvontaviranomaiselle viimeistään 31.12.2021, onko sen ylläpitämän moottorikelkkailureitin soveltuvuus raskaille moottorikelkoille arvioitu ja onko kyseisellä reitillä sallittua ajaa raskaalla moottorikelkalla.

4.

Laki

tieliikennelain 89 ja 91 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tieliikennelain (267/1981) 89 §:n 1 momentin 4 kohta ja 91 §,
sellaisena kuin ne ovat 89 §:n 1 momentin 4 kohta laissa 1610/2015 ja 91 § laissa 954/2002,
seuraavasti:

89 §

Suojakypärän käyttö

Kuljettajan ja matkustajan on ajon aikana käytettävä tyypiltään hyväksyttyä suojakypärää, jollei hänen sairautensa tai vammansa taikka muu erityinen syy sitä estä, ajettaessa:

4) moottorikelkalla ja raskaalla moottorikelkalla;

91 §

Maastoajoneuvon käyttäminen

Maastoajoneuvoa ei saa käyttää tiellä. Moottorikelkan ja raskaan moottorikelkan käyttämisestä moottorikelkkailureitillä säädetään maastoliikennelaissa (1710/1995). Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää moottorireen ja pyörillä varustetun muun maastoajoneuvon vähäisestä käyttämisestä myös muualla kuin moottorikelkkailureitillä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valiokunnan mietintö LiVM 31/2018 vp

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa moottorikelkkailureittien avaamista raskaille moottorikelkoille, laatii reitinpitäjille ohjeet reitin soveltuvuuden arvioimiseksi raskaille moottorikelkoille ja toimittaa liikenne- ja viestintävaliokunnalle ja ympäristövaliokunnalle selvityksen moottorikelkkailureittien avaamisesta raskaille moottorikelkoille viimeistään toukokuun 2022 loppuun mennessä.

Helsingissä 5.12.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Ari Jalonen sin
varapuheenjohtaja Markku Pakkanen kesk
jäsen Jukka Kopra kok
jäsen Suna Kymäläinen sd
jäsen Mia Laiho kok
jäsen Mats Löfström r
jäsen Eeva-Maria Maijala kesk
jäsen Jari Myllykoski vas
jäsen Jani Mäkelä ps
jäsen Jari Ronkainen ps
jäsen Satu Taavitsainen sd
jäsen Ari Torniainen kesk
jäsen Sofia Vikman kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula